Politechnika Wrocławska

Wydział Elektroniki

Internetowy sklep sportowy oparty o relacyjną bazę danych

Prowadzący zajęcia: Dr inż. Robert Wójcik

Autorzy: Tomasz Bartos - 209248 Jakub Dymon - 200335 Wiktor Gerstenstein - 209138

Ocena:

Spis treści

$\mathbf{S}_{\mathbf{I}}$	ois ry	sunkó	$\mathbf{w}$	Ι
Sp	ois ta	ablic		II
Sp	ois lis	stingóv	N .	III
1	$\mathbf{W}\mathbf{s}$			1
	1.1 1.2	_	rojektu	1 1
2	Ana	aliza w	ymagań	1
	2.1	Opis o	działania i schemat logiczny systemu	1
	2.2	Wyma	agania funkcjonalne	2
		2.2.1	Diagram przypadków użycia	2
		2.2.2	Scenariusze wybranych przypadków użycia	4
	2.3	Wyma	agania niefunkcjonalne	4
		2.3.1	Wykorzystywane technologie i narzędzia	4
		2.3.2	Wymagania dotyczące rozmiaru bazy danych	5
		2.3.3	Wymagania dotyczące bezpieczeństwa systemu	5
	2.4	Przyje	ęte założenia projektowe	5
3	Pro	jekt s	ystemu	6
	3.1	Proje	kt bazy danych	6
		3.1.1	Analiza rzeczywistości i uproszczony model konceptualny	7 6
		3.1.2	Model logiczny i normalizacja	7
		3.1.3	Model fizyczny i ograniczenia integralności danych	8
		3.1.4	Inne elementy schematu – mechanizmy przetwarzania	
			danych	10
		3.1.5	Projekt mechanizmów bezpieczeństwa na poziomie bazy	
			danych	10
	3.2	Proje	kt aplikacji użytkownika	10
		3.2.1	Architektura aplikacji i diagramy projektowe	10
		3.2.2	Interfejs graficzny i struktura menu	11
		3.2.3	Projekt wybranych funkcji systemu	11
		3.2.4	Metoda podłączania do bazy danych – integracja z	
			bazą danych	
		3.2.5	Projekt zabezpieczeń na poziomie aplikacji	11

4	Imp	olementacja systemu		11
	4.1	Realizacja bazy danych		. 11
		4.1.1 Tworzenie tabel i definiow	vanie ograniczeń	. 11
		4.1.2 Implementacja mechanizn	nów przetwarzania danych .	. 13
		4.1.3 Implementacja uprawnień	i innych zabezpieczeń	. 15
	4.2	Realizacja elementów aplikacji .		. 17
		4.2.1 Walidacja i filtracja		. 17
		4.2.2 Implementacja interfejsu o	dostępu do bazy danych	. 17
		4.2.3 Implementacja wybranych	n funkcjonalności systemu .	. 19
		4.2.4 Implementacja mechanizn	nów bezpieczeństwa	. 23
5	Tes	towanie systemu		23
	5.1	Instalacja i konfigurowanie system	nu	. 23
	5.2	Testowanie opracowanych funkcji		
	5.3	Testowanie mechanizmów bezpiec		
	5.4	Wnioski z testów		
6	Pod	lsumowanie		31

Spis rysunków

1	Schemat logiczny systemu
2	Diagram przypadków użycia
3	Model konceptualny bazy danych
4	Model logiczny bazy danych
5	Model fizyczny bazy danych
6	Architektura aplikacji
7	Panel logowania do phpMyAdmin
8	Panel administracyjny usługi phpMyAdmin
9	Interfejs użytkownika
10	Lista wyboru użytkownika
11	Panel filtorwania dostępnych produktów 19
12	Widok tabeli towarów po filtracji
13	Stan zamówienia - powodzenie operacji
14	Stan zamówienia - niepowodzenie operacji
15	Walidacja danych po stronie aplikacji
16	Walidacja danych po stronie aplikacji z komunikatem 30
17	Rezultat testu triggera

Spis tablic

1	Tabela przypadków użycia	2
2	Zestawienie wybranych funkcji systemu	11
3	Tablica wybranych triggerów	23

Spis listingów

1	Przykładowe zapytanie tworzące tabelę	11
2	Przykładowy wyzwalacz	12
3	Przykładowa procedura	13
4	Przykładowa funkcja	14
5	Połączenie z bazą danych z poziomu PHP	18
6	Wywołanie i wyświetlenie wyników procedury filtruj Produkty .	20
7	Skrypt PHP odpowiadający za stworzenie zamównienia	22
8	Fragment przykładowego testu	27

1 Wstęp

1.1 Cel projektu

Celem projektu jest zaprojektowanie systemu bazodanowego dla internetowego sklepu sportowego oraz implementacja aplikacji webowej umożliwiającej dokonywanie wybranych transakcji zarówno od strony klienta jak i sprzedawcy.

1.2 Zakres projektu

System pozwala sprzedawcy na dodawanie towarów do sklepu, wystawianie ich do sprzedaży, kontrolę ilości towaru dostępnej na magazynie oraz generowanie prostych raportów na temat sprzedaży. Kupujący ma możliwość wyszukiwania towaru, zakupu i listowania dokonanych zakupów wraz ze statusem zamówienia. Aplikacja jest dostępna w formie strony internetowej umieszczonej na serwerze i dostępnej po zalogowaniu użykownika. Istnieje możliwość założenia konta w dwóch wariantach:

- Handlowca
- Klienta

Zależnie od rodzaju konta udostępniana jest określona wersja serwisu.

2 Analiza wymagań

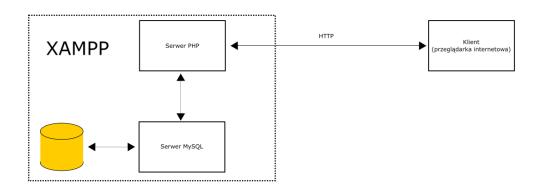
2.1 Opis działania i schemat logiczny systemu

Opis działania

System jest zrealizowany w oparciu o relacyjną bazę danych MySQL oraz interfejs dostępowy utworzony w języku PHP. Przetwarzanie danych odbywają się po stronie bazy danych, natomiast dla klienta udostępnione jest graficzne środowisko dostępowe umożliwiające wydawanie żądanych zapytań. Wykonywanie poleceń w systemie bazodanowym nie wymaga od użytkownika znajomości języka SQL.

Schemat logiczny systemu

Schemat logiczny systemu znajduje się na Rysunku 1.

Rysunek 1: Schemat logiczny systemu

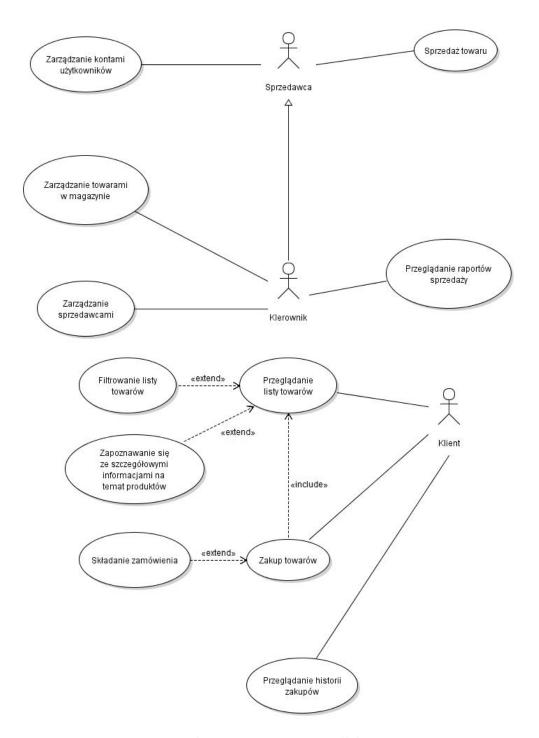
2.2 Wymagania funkcjonalne

2.2.1 Diagram przypadków użycia

Funkcjonalności dla poszczególnych użytkowników systemu zebrano w Tablicy 1. Diagram przypadków użycia zamieszczony został na Rysunku 2.

Tablica 1:	Przypadki	użycia dla	poszcze	ególnych	użytkown	ników
				_		

Operacja/Uzytkownik	Sprzedawca	Kierownik	Klient
Zarządzanie kontami użytkowników	Tak	Nie	Nie
Sprzedaż towaru	Tak	Nie	Nie
Zarządzanie towarami w magazynie	Nie	Tak	Nie
Zarządzanie sprzedawcami	Nie	Tak	Nie
Przeglądanie raportów			
sprzedaży	Nie	Tak	Nie
Przeglądanie listy towarów	Nie	Nie	Tak
Przeglądanie historii zakupów	Nie	Nie	Tak
Zakup towarów	Nie	Nie	Tak

Rysunek 2: Diagram przypadków użycia

2.2.2 Scenariusze wybranych przypadków użycia

- Filtrowanie listy dostępnych towarów
  - 1. Użytkownik przegląda listę towarów.
  - 2. Uzytkownik filtruje dostępne towary według producentów lub kategorii.
  - 3. System wykonuje zapytanie o towary z podanym kryterium.
  - 4. System przedstawia użytkownikowi znalezione towary.
  - 5. Użytkownik dodaje wybrane produkty do zamówienia.
- Złożenie zamówienia
  - 1. Użytkownik dodaje produkty do zamówienia.
  - 2. Uzytkownik wybiera potwierdzenie zamówienia.
  - 3. System realizuje zamówienie.
  - 4. System powiadamia użytkownika o statusie operacji utworzenia zamówienia.

2.3 Wymagania niefunkcjonalne

2.3.1 Wykorzystywane technologie i narzędzia

Technologie:

- Implementacja systemu
  - PHP 7.0
  - MySQL 5.7.10
  - HTML 5
  - CSS 3
- Testy funkcjonalne
  - Java SE 8
  - JDBC
  - SeleniumHQ
- Dokumentacja
  - LaTeX

Narzędzia projektowania:

- MySQL 5.7.11
- MySQL Workbench 6.1

Narzędzia implementacji systemu:

- GitHub Desktop 3.0.15
- NetBeans IDE 8.1
- XAMPP 5.6.19

2.3.2 Wymagania dotyczące rozmiaru bazy danych

Baza danych powinna przechowywać dane kilkuset artykułów sportowych wraz z ich aktualną ilością na magazynach. Część danych związana z administracją systemem w stosunku do ilości artykułów jest dużo mniejsza, w związku z czym w odniesieniu do rozmiaru bazy danych została zaniedbana.

2.3.3 Wymagania dotyczące bezpieczeństwa systemu

- System powinien być odporny na ataki typu SQL injection.
- Dostęp do bazy danych powinien odbywać się poprzez uwierzytelnienie użytkownika.
- Każdy użytkownik powinien mieć dostęp do danych, do których wglądu jest uprawniony.
- Użytkownicy, którzy nie muszą modyfikować pozycji w tabelach, nie powinni otrzymywać do tego uprawnień ze strony systemu.

2.4 Przyjęte założenia projektowe

System powinien być prosty w obsłudze i intuicyjny dla użytkownika, dodatkowo musi prawidłowo realizować swoje funkcjonalności i prowadzić ciągły nadzór nad danymi wprowadzanymi przez użytkownika a także na bieżąco informować o wszelkich nieprawidłowościach. Czas przetwarzania dancyh oraz kierowanych zapytań nie może przekraczać kilku sekund.

3 Projekt systemu

3.1 Projekt bazy danych

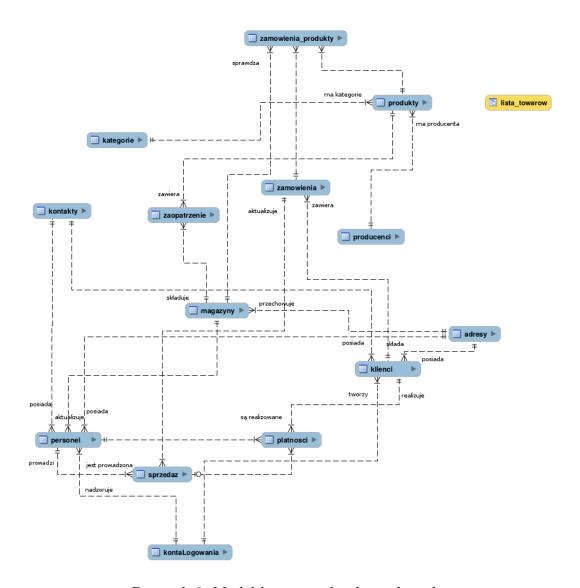
3.1.1 Analiza rzeczywistości i uproszczony model konceptualny

Analiza rzeczywistości

Sklep sportowy 'Sportpol' prowadzi sprzedaż detaliczną produktów sportowych na rynku krajowym. Zadaniem sklepu jest dostarczenie klientom szerokiego zakresu asortymentu oraz możliwości wygodnego i szybkiego dokonywania zakupów przez internet. Polityką firmy jest ciągłe zwiększanie sprzedaży wysyłkowej.

Model konceptualny

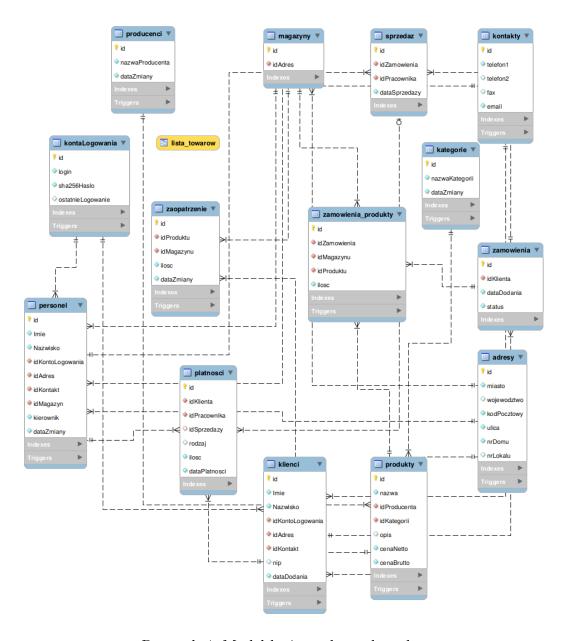
Model konceptualny bazy danych przedstawiono na Rysunku 3.

Rysunek 3: Model konceptualny bazy danych

3.1.2 Model logiczny i normalizacja

Model logiczny bazy danych zamieszczono na Rysunku 4.

Rysunek 4: Model logiczny bazy danych

3.1.3 Model fizyczny i ograniczenia integralności danych

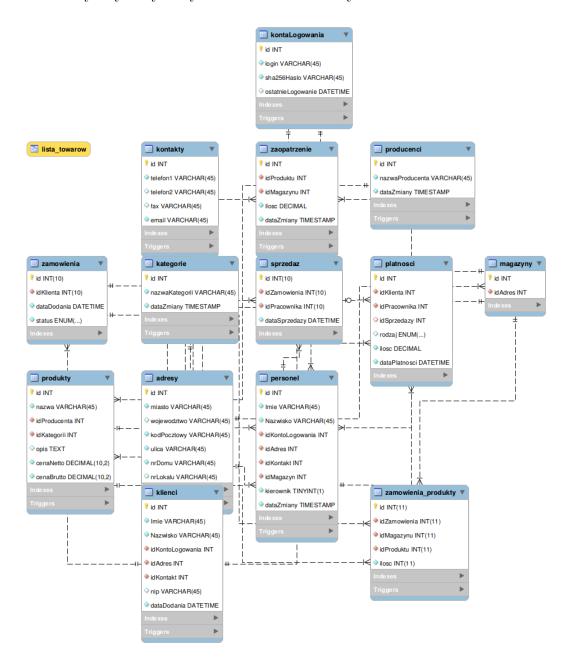
Ograniczenia integralności danych

Integralność i spójność danych powinna być zapewniona triggery i procedury. Produkty dodawane do zamówień powinny być jednocześnie odejmowane z magazynów. W przypadku gdy zamówienie nie może zostać zrealizowane, transakcja z bazą danych powinna zostać wycofana i nie modyfikować

stanu rekordów.

Model fizyczny

Model fizyczny bazy danych zamieszczono na Rysunku 5.

Rysunek 5: Model fizyczny bazy danych

3.1.4 Inne elementy schematu – mechanizmy przetwarzania danych

- Przetwarzanie danych powinno odbywać się w większości przypadków po stronie bazy danych
- Użytkownik nie powinien uczestniczyć w przetwarzaniu danych między systemem a bazą danych
- Wymiana dancyh powinna odbywać się wyłącznie za pomocą mechanizmów takich jak:
  - Zapytania
  - Funkcje
  - Procedury
  - Widoki

3.1.5 Projekt mechanizmów bezpieczeństwa na poziomie bazy danych

Zabezpieczenia po stronie bazy danych powinny sprowadzać się wyłącznie do ograniczenia dostępu nieautoryzowanym użytkownikom oraz walidacji wprowadzanych danych za pomocą wyrażej regularnych zaimplementowanych w postaci triggerów. Inne sposoby ochrony danych nie są wymagane, ze względu na walidację po stronie aplikacji dostępowej.

3.2 Projekt aplikacji użytkownika

3.2.1 Architektura aplikacji i diagramy projektowe

Aplikacja zbudowana jest w oparciu o część webową w postaci strony internetowej HTML, a także serwerową napisaną za pomocą języka PHP. Schemat połączeń pomiędzy elementami aplikacji przedstawiono na Rysunku 6.

Rysunek 6: Model architektoniczny aplikacji dostępowej

3.2.2 Interfejs graficzny i struktura menu

3.2.3 Projekt wybranych funkcji systemu

Tablica 2: Zestawienie wybranych funkcji systemu

Operacja	Dane wejściowe	Dane wyjściowe
Przeglądanie produktów	Lista <i>ID</i> producentów i lista <i>ID</i> kategorii	Przefiltrowana tabela produktów
Tworzenie zamówienia	ID klienta i lista towarów wraz z ilościami	Powodzenie operacji

3.2.4 Metoda podłączania do bazy danych – integracja z bazą danych

Komunikacja z bazą danych ze strony serwerowej odbywa się za pomocą biblioteki języka PHP, umożliwiającej wydawanie zapytań SQL.

3.2.5 Projekt zabezpieczeń na poziomie aplikacji

Wydawanie zapytań ze strony aplikacji możliwe jest wyłącznie za pomocą interfejsu dostępowego. Wszelkie operacje związane z bazą danych są ukryte poprzez interfejs użytkownika, w związku z czym nie jest możlie uzyskanie dostępu do danych w sposób inny, niż ten oferowany przez aplikację.

4 Implementacja systemu

4.1 Realizacja bazy danych

4.1.1 Tworzenie tabel i definiowanie ograniczeń

Tworzenie tabel Inicjalizacja systemu bazodanowego odbywa się za pomocą usługi phpmyadmin. W celu zalogowania do usługi, należy wybrać w przeglądarce internetowej adres http://localhost/phpmyadmin oraz wprowadzić dane logowania do formularza przedstawionego na Rysunku 7. Następnie należy wybrać z menu opcję *Import* (Rysunek 8), *Import z pliku .sql*, podać ścieszkę do przygotowanego pliku z bazą danych i zatwierdzić operację poprzez wybranie OK.

List. 1: Przykładowe zapytanie tworzące tabelę

CREATE TABLE IF NOT EXISTS 'sklepbd'. 'klienci' (

- 'id' INT UNSIGNED NOT NULL AUTO-INCREMENT,
- 'Imie 'VARCHAR(45) NOT NULL,
- 'Nazwisko 'VARCHAR(45) NOT NULL,

```
'idKontoLogowania' INT UNSIGNED NOT NULL,
  'idAdres' INT UNSIGNED NOT NULL,
  'idKontakt' INT UNSIGNED NOT NULL,
  'nip' VARCHAR(45) NULL,
  'dataDodania' DATETIME NOT NULL DEFAULT CURRENT TIMESTAMP
 PRIMARY KEY ('id'),
 INDEX 'index1' ('idKontoLogowania' ASC),
 INDEX 'index2' ('idAdres' ASC),
 INDEX 'index3' ('idKontakt' ASC),
 CONSTRAINT 'fk_klienci_1'
    FOREIGN KEY ('idKontoLogowania')
    REFERENCES 'sklepbd'. 'kontaLogowania' ('id')
    ON DELETE NO ACTION
    ON UPDATE NO ACTION,
 CONSTRAINT 'fk_klienci_2'
    FOREIGN KEY ('idAdres')
    REFERENCES 'sklepbd'.' adresy' ('id')
    ON DELETE NO ACTION
    ON UPDATE NO ACTION,
 CONSTRAINT 'fk_klienci_3'
    FOREIGN KEY ('idKontakt')
    REFERENCES 'sklepbd'. 'kontakty' ('id')
    ON DELETE NO ACTION
    ON UPDATE NO ACTION)
ENGINE = InnoDB;
```

Definiowanie ograniczeń Ograniczenia dotyczące poprawności wprowadzanych danych przez użytkownika zaimplementowane są w postaci triggerów, które są automatycznie ładowane do bazy danych w chwili importowania przygotowanego pliku .sql.

```
List. 2: Przykładowy wyzwalacz

DELIMITER //

CREATE DEFINER = CURRENTUSER TRIGGER 'sklepbd'.'
klienci_BEFORE_INSERT' BEFORE INSERT ON 'klienci' FOR
EACH ROW

BEGIN

IF NEW. Imie NOT REGEXP '^[A-Za-z]{3,100}$' THEN
SIGNAL SQLSTATE '10007'
SET MESSAGE_TEXT = '[tabla:klienci] - kolumna 'Imie'
jest niepoprawna!';
```

4.1.2 Implementacja mechanizmów przetwarzania danych

Mechanizmy przetwarzania danych pomiędzy systemem bazodanowym a bazą danych zrealizowane są za pomocą procedur, funkcji oraz widoków. Wybrane mechanizmy stosowane w systemie zestawiono poniżej:

- 1. Procedura dodajDoZamowienia
  - Dodaje do zamówienia wybrane towary.
  - Aktualizuje stan magazynów.
  - W przypadku wyczerpania zasobów na magazynie, usuwa rekord z tabeli.

List. 3: Przykładowa procedura

```
DELIMITER //
CREATE PROCEDURE dodajProduktDoZamowienia(
IN id_produktu INT UNSIGNED,
IN il INT UNSIGNED,
IN id_klienta INT UNSIGNED,
IN id_zamowienia INT UNSIGNED
)
BEGIN
DECLARE zid INT UNSIGNED DEFAULT 0;
DECLARE zil INT UNSIGNED DEFAULT 0;
DECLARE zidm INT UNSIGNED DEFAULT 0;
```

```
DECLARE zap CURSOR FOR SELECT id, idMagazynu,
     ilosc FROM zaopatrzenie WHERE idProduktu =
     id_produktu AND ilosc > 0 ORDER BY ilosc DESC
  OPEN zap;
  WHILE il > 0 DO
    FETCH zap INTO zid, zidm, zil;
    IF zil <= il THEN
      DELETE FROM zaopatrzenie WHERE id = zid;
      INSERT INTO zamowienia_produkty (
         idZamowienia, idMagazynu, idProduktu,
         ilosc) VALUES (id_zamowienia, zidm,
         id_produktu, zil);
      SET il = il - zil;
    ELSE
      UPDATE zaopatrzenie SET ilosc = (zil - il)
         WHERE id = zid;
      INSERT INTO zamowienia_produkty (
         idZamowienia, idMagazynu, idProduktu,
         ilosc) VALUES (id_zamowienia, zidm,
         id_produktu, il);
      SET il = 0;
    END IF:
  END WHILE:
  CLOSE zap;
END //
```

- 2. Procedura filtrujProdukty
  - Przyjmuje listę *ID* producentów i/lub kategorii.
  - Filtruje dane w tabeli produktów względem zadanych kryteriów.
  - Zwraca użytkownikowi wyłącznie dopasowane rekordy.
- 3. Funkcja otwórzZamówienie
  - Tworzy rekord w tabeli z zamówieniami.
  - Zwraca id utworzonego zamówienia.

```
List. 4: Przykładowa funkcja
DELIMITER //

CREATE FUNCTION otworzZamowienie (
id_klienta INT UNSIGNED
```

```
RETURNS INT UNSIGNED

NOT DETERMINISTIC

BEGIN

INSERT INTO zamowienia (idKlienta, status)

VALUES (id_klienta, 'przyjete');

RETURN LAST_INSERT_ID();

END //
```

- 4. Widok listaTowarów
  - Dołącza do tabeli produktów
    - Nazwy producentów
    - Nazwy kategorii
    - Informacje o stanie magazynów

4.1.3 Implementacja uprawnień i innych zabezpieczeń

Dostęp do bazy danych

Dostęp do bazy danych odbywa się za pośrednictwem usługi phpMyAdmin, świadczonej jako usługa webowa pod adresem http://localhost/phpmyadmin lub http://127.0.0.1/phpmyadmin. W celu uzyskania dostępu do bazy danych, należy przejść przez procedurę uwieżytelnienia przedstawioną na Rysunku 7.

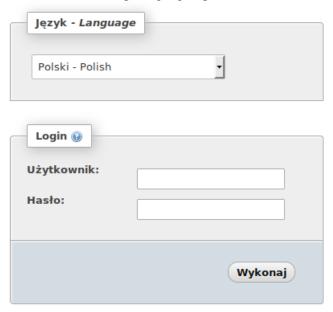
Uwierzytelnianie w systemie

Każdy użytkownik serwisu posiada własne konto w systemie, wraz z przydzielonymi uprawnieniami do wglądu bądź modyfikacji danych. Powyższa funkcjonalność pozwala ograniczyć przypadki ingerencji osób nieupoważnionych.

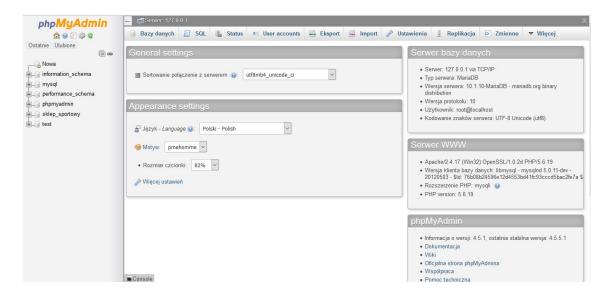
Serwis umożliwia także wygodną administrację dla użytkownika *root*, co przedstawiono na Rysunku 8.

Witamy w phpMyAdmin

Rysunek 7: Panel logowania do usługi phpMyAdmin

Rysunek 8: Panel administracyjny usługi phpMyAdmin

4.2 Realizacja elementów aplikacji

4.2.1 Walidacja i filtracja

System zapewnia walidację po stronie aplikacji jak i bazy danych. Uzupełnianie pól w aplikacji jest analizowane z poziomu interfejsu użytkownika oraz w przypadku nieprawidłowości, natychmiast kierowane są do użytkownika stosowne ostrzeżenia. Po stronie systemu bazodanowego, przed złożeniem zamówienia, sprawdzany jest stan produktów na magazynach. W przypadku niewystarczającej ilości towarów, zamówienie jest wycofywane z systemu i użytkownik otrzymuje powiadomienie o niepowodzeniu operacji.

4.2.2 Implementacja interfejsu dostępu do bazy danych

Dostęp do systemu odbywa się za pomocą interfejsu przedstawionego na Rysunku 9.

Jan Kowalski	20	~	27	32	97	Producent
Kategoria	Nazwa	Producent	Cena brutto	Dostępne	Zamówienie	
enis	rakieta czama, z grafenu	ZIMBABWE CONTINENTAL	102.86	1	0	□ WIERTEX □ PRO ONE
enis	siatka 100m, nylonowa, biala	ZIMBABWE CONTINENTAL	12.86	Brak towaru!		☑ ZIMBABWE CONTINEN ☐ TRANSBARD
vspinaczka	lina 25 m	MKPZ WISLA	121.70	2	0	✓ MKPZ WISLA □ DIO
enis	zbierak czama, z grafenu	ZIMBABWE CONTINENTAL	23.86	35	0	□ DEM BA DUR □ EIGENWERT
enis	pilki do tenisa zolte, 18 szt.	EIGENWERT	22.50	53	0	□ AEROPLANT □ WINDPOL
enis	rakieta czama, z grafenu	ZIMBABWE CONTINENTAL	102.86	17	0	□ WINDPOL CONTINENTA
enis	siatka 100m, nylonowa, biala	ZIMBABWE CONTINENTAL	12.86	11	0	Kategoria
paseball	kij baseballowy zelazny	ZIMBABWE CONTINENTAL	80.90	Brak towaru!		☐ football
paseball	kij baseballowy aluminiowy	ZIMBABWE CONTINENTAL	80.90	Brak towaru!		□ tenis □ plywanie
vspinaczka	kask zielony, czerwony, zolty	MKPZ WISLA	0.90	2	0	□ baseball □ wspinaczka
aseball	pilki do baseballa biale, 2 szt.	EIGENWERT	62.86	34969	0	Filtruj
enis	buty do tenisa rozmiary: 12-80	EIGENWERT	122.86	34558	0	

Rysunek 9: Interfejs użytkownika aplikacji dostępowej

Użytkownik ma możliwość wyboru z listy rozwijanej (Rysunek 10) nazwy konta na które będzie realizowane zamówienie. Dodatkowo istnieje możliwość filtrowania listy aktualnie wyświetlonych produktów za pomocą panelu znajdującego się na Rysunku 11.

List. 5: Połączenie z bazą danych z poziomu PHP

Rysunek 10: Lista wyboru użytkownika składającego zamówienie

Producent

□ WIERTEX ☐ PRO ONE ☑ ZIMBABWE CONTINENTAL ☐ TRANSBARD MKPZ WISLA DIO □ DEM BA DUR **☑** EIGENWERT □ AEROPLANT ☐ WINDPOL ☐ WINDPOL CONTINENTAL Kategoria ☐ football ☐ tenis plywanie □ baseball wspinaczka Filtruj

Rysunek 11: Panel filtorwania dostępnych produktów

4.2.3 Implementacja wybranych funkcjonalności systemu

Przeglądanie listy towarów

System wykonuje zapytanie do bazy danych o zestawienie danych dotyczących produktów wraz z podaniem aktualnego stanu ze wszystkich magazynów. Zapytanie sprowadza się do wywołania procedury filtrujProdukty, która zwraca widok lista_towarow z posumowanymi stanami ze wszystkich magazynów. Ponadto, jeżeli jako parametry procedury zostanie podana lista id producentów i/lub lista id kategorii, zwrócone zostaną jedynie te rekordy, których kategorie czy produkty znajdą się na podanych listach.

Filtrowanie produktów

Podczas przeglądania tabeli dostępnych produktów użytkownik może dokonać filtracji poprzez wybranie w panelu bocznym z Rysunku 11 producentów

bądź kategorii. Po naciśnięciu przycisku *Filtruj* wywoływana jest procedura *filtrujProdukty* zwracająca widok. Następnie dane są wyświetlane użytkownikowi. Przykładowy wynik operacji zamieszczono na Rysunku 12.

Jan Kowalski	200	~		52		Producent
Kategoria	Nazwa	Producent	Cena brutto	Dostępne	Zamówienie	
enis	rakieta czama, z grafenu	ZIMBABWE CONTINENTAL	102.86	1	0	☐ WIERTEX ☐ PRO ONE
enis	siatka 100m, nylonowa, biala	ZIMBABWE CONTINENTAL	12.86	Brak towaru!		☑ ZIMBABWE CONTINENT ☐ TRANSBARD
wspinaczka	lina 25 m	MKPZ WISLA	121.70	2	0 🕏	☑ MKPZ WISLA □ DIO
enis	zbierak czama, z grafenu	ZIMBABWE CONTINENTAL	23.86	35	0 🕏	□ DEM BA DUR □ EIGENWERT
enis	pilki do tenisa zolte, 18 szt.	EIGENWERT	22.50	53	0 🕏	☐ AEROPLANT ☐ WINDPOL
enis	rakieta czama, z grafenu	ZIMBABWE CONTINENTAL	102.86	17	0	☐ WINDPOL CONTINENTA
enis	siatka 100m, nylonowa, biala	ZIMBABWE CONTINENTAL	12.86	11	0	Kategoria
paseball	kij baseballowy zelazny	ZIMBABWE CONTINENTAL	80.90	Brak towaru!		☐ football
paseball	kij baseballowy aluminiowy	ZIMBABWE CONTINENTAL	80.90	Brak towaru!		□ tenis □ plywanie
wspinaczka	kask zielony, czerwony, zolty	MKPZ WISLA	0.90	2	0	□ baseball □ wspinaczka
baseball	pilki do baseballa biale, 2 szt.	EIGENWERT	62.86	34969	0	Filtruj
enis	buty do tenisa rozmiary: 12-80	EIGENWERT	122.86	34558	0	

Rysunek 12: Widok tabeli towarów po filtracji

List. 6: Wywołanie i wyświetlenie wyników procedury filtrujProdukty

```
<?php
function wareList(){
   pros = "";
   if(isset($_GET['producer'])){
       $pros = implode(",", $_GET['producer']);
   cats = "";
   if(isset($_GET['category'])){
       $cats = implode(",", $_GET['category']);
   return "CALL filtrujProdukty('$pros', '$cats');";
$wynik = mysqli_query($link, wareList());
print ""
   . "<thead>"
          \cdot "
          Kategoria
          <th>Nazwa</th>
          Producent
          Cena brutto
          <th>Dostepne</th>
```

```
Zamó wienie "
          . "</thead>"
          . "";
if ($wynik) {
 while ($rekord = mysqli_fetch_assoc($wynik)) {
     $id = $rekord['idProduktu'];
     $nazwa = $rekord['nazwa'];
     $producent = $rekord['nazwaProducenta'];
     $kategoria = $rekord['nazwaKategorii'];
     $opis = $rekord['opis'];
     $cenaBrutto = $rekord['cenaBrutto'];
     $ilosc = $rekord['ilosc'];
     $zamowienie = "";
     if ($ilosc != NULL)
        $zamowienie = "<input type='number' id='order'</pre>
          name='$id' min='0' max='".($ilosc==null ? 0:
           $ilosc)." 'value='0'>";
     print "
    $kategoria
    span id='nazwa'>$nazwa</span>br /><span style='
       font-size:10pt;'> sopis</span>
    $producent
    $cenaBrutto
    ".($ilosc=null ? "Brak towaru!" :
       silosc)."
    $zamowienie";
 }
}
print "</body></html>";
```

Tworzenie zamówienia

Po wybraniu przez klienta produktów wraz z ilościami i naciśnięciu przycisku Zamów zostaje otwarta transakcja do bazy danych. Pierwsza w tej transakcji jest wywoływana funkcja otworzZamowienie, która tworzy wpis w tabeli zamowienia i zwraca jego id. Następnie każdy z zamawianych produktów jest sprawdzany pod kątem dostępności i jeżeli jest go wystarczająca ilość wywowływana jest dla niego procedura dodajDoZamowienia, która odejmuje odpowiednią ilość z tabeli zaopatrzenie (bądź kasuje rekord, jeżeli ilość spadła do zera) i tworzy nowy rekord w tabeli zamowienia_produkty. Jeżeli przy jednym z produktów zdarzy się, że jest go niewystarczająca ilość, następuje rollback transakcji. W innym wypadku cała transakcja jest commitowana do

bazy. Użytkownik jest informowany o powodzeniu (rys. 13) lub niepowodzeniu (rys. 14) operacji.

List. 7: Skrypt PHP odpowiadający za stworzenie zamównienia

```
<?php
mysql_query('START TRANSACTION;');
$id_klienta = $_GET['client'];
$id_zamowienia = mysql_fetch_row(mysql_query("SELECT
   otworzZamowienie($id_klienta);"))[0];
$failure = false;
\$ empty = true;
foreach ($_GET as $key => $value) {
  if(is_numeric($key) !== false && $value != 0){
    \$empty = false;
    $wynik = mysql_query("SELECT SUM(ilosc) ilosc FROM
       zaopatrzenie WHERE idProduktu = $key GROUP BY
       idProduktu;");
    if(mysql_fetch_assoc($wynik)['ilosc'] >= $value){
      mysql_query("CALL dodajProduktDoZamowienia($key,
         $value, $id_klienta, $id_zamowienia);");
    }else{
      failure = true;
      break:
    }
  }
if($failure || $empty){
  print("Błąd w zamówieniu!");
  mysql_query('ROLLBACK;');
  print("Zamowienie zostało stworzone.");
  mysql_query('COMMIT;');
?>
```

Zamowienie zostało stworzone

Rysunek 13: Komunikat o stanie utworzonego zamówienia - powodzenie operacji

Błąd w zamowieniu!

Rysunek 14: Komunikat o stanie utworzonego zamówienia - niepowodzenie operacji

4.2.4 Implementacja mechanizmów bezpieczeństwa

Sprawdzanie stanu magazynów

Mechanizmy bezpieczeństwa systemu opierają się o sprawdzenie ilości stanu danych na magazynie, co sprowadza się do kierowania zapytań do bazy danych o aktualny stan towarów i uniemożliwienie użytkownikowi wybrania większej ilości niż jest dostępne.

Triggery

Dodatkowym zaimplementowanym mechanizmem są trigery pozwalające na walidację rekordów bazy poprzez zastosowanie wyrażeń regularnych. W systemie są wykorzystywane podczas wstawiania rekordów do tabel, w przypadku niezgodności z wyrażeniem rekord jest odrzucany. Wybrane triggery zaimplementowane w systemie zestawiono w Tablicy 3.

Tablica 3: Tablica wybranych triggerów zaimplementowanych w systemie

Trigger	Wyrazenie regularne
Kod pocztowy	^[0-9]{2}\-[0-9]{3}
Ulica	^((ul. al. os. rondo zaułek skwer)\)([A-Za-z]{2,100}\ ?)+
NIP	^[0-9]{10} [0-9]{3}\-[0-9]{3}\-[0-9]{2}\-[0-9]{2}
Telefon	^(\\+?[0-9]{1,4}-?)?[0-9]{3,10}
Nazwa producenta	^([A-Za-z0-9]{2,100}\ ?){1,100}
Hasło sha256	^[0-9a-f]{32}

5 Testowanie systemu

5.1 Instalacja i konfigurowanie systemu

Do pobrania

- 1. XAMPP https://www.apachefriends.org/pl/index.html
- 2. GitHub https://desktop.github.com/
- 3. NetBeans dla PHP https://netbeans.org/downloads/

XAMPP

- 1. Zainstaluj XAMPP'a
- 2. Otwórz "XAMPP Control Panel"
- 3. W linijce "Apache" wybierz "Start"
- 4. Wejdź do przeglądarki internetowej
- 5. Wejdź na http://localhost (ewentualnie http://localhost:80). Jeżeli zobaczyłeś stronę internetową, to znaczy, że się udało.

Github

- 1. Pobierz projekt z repozytorim https://github.com/shortname/dazybanych/archive/master.zip
- 2. Rozpakuj pobrane archiwum w wybranej lokalizacji.
- 3. Znajdź w folderze, gdzie zainstalowałeś XAMPP'a plik apache/conf/extra/httpd-vhosts.conf
- 4. Dopisz na końcu znalezionego pliku tekst

```
<VirtualHost *:80>
  DocumentRoot "XXX"
  ServerName nacaa.local
  ErrorLog "logs/nacaa.localhost-error.log"
  <Directory "XXX">
    Options Indexes FollowSymLinks Includes ExecCGI
    AllowOverride All
    Require all granted
  </Directory>
</VirtualHost>
```

- , zamieniając XXX na ścieżkę do katalogu z pobranym projektem.
- 5. Uruchom serwer "Apache" z poziomu "XAMPP Control Panel"

- 6. Wejdź do przeglądarki internetowej
- 7. Wejdź na http://localhost. Jeżeli zobaczyłeś stronę "Hello world!", to znaczy, że operacja powiodła się

MySql Server

- 1. Zainstaluj XAMPP.
- 2. Otwórz "XAMPP Control Panel"
- 3. W linijkach "Apache", "MySQL" wybierz "Start"
- 4. Otwórz przeglądarkę internetową i wejdź na http://localhost/phpmyadmin i sprwadź czy pojawiło się okno logowania z Rysunku 7.
- 5. Wejdź w zakładkę "User accounts", zaznacz wszystkich użytkowników poza "root" na "localhost" i kliknij "Wykonaj" u dołu strony.
- 6. W ustawieniach zmień hasło na "admin" i kliknij "Wykonaj". Po odświeżeniu strony powinien pokazać się następujący komunikat: "Nie udało się nawiązać połączenia: błędne ustawienia.".
- 7. Znajdź w folderze instalacyjnym XAMPP'a plik phpMyAdmin/config.inc.php
- 8. W znalezionym pliku zmień wartość przypisania:

```
$cfg['Servers'][$i]['password'] = '';
na 'admin'
```

- 9. Po odświeżeniu strony powinienieś zobaczyć panel administracyjny bazy danych.
- 10. Z górnego menu wybierz "Import". W widoku importu wybierz plik z Baza Danych/sklep_sportowy.sql, upewnij się, że ustawione jest kodowanie znaków jako "utf-8". Kliknij "Wykonaj".
- 11. Otwórz przeglądarkę i wejdź na http://localhost/login.php
- 12. Po zalogowaniu ("admin", "admin") powinna wyświetlić się lista towarów. Wszystkie polskie znaki powinny być wyświetlane poprawnie.

5.2 Testowanie opracowanych funkcji systemu

Testowanie funkcjonalności odbywało się za pomocą środowiska Selenium, dzięki któremu można było symulować zachowanie użytkownika naciskającego kolejne elementy interfejsu dostępowego. Dodatkowo do komunikacji z bazą danych wykorzystano framework JDBC, za pomocą którego kierowane były zapytania do bazy danych z języka JAVA. Przed przeprowadzeniem każdego testu baza danych była ładowana od nowa, w celu uniknięcia nieprawidłowości po poprzednich testach.

5.2.1 Testowanie zamówienia

Zależności do sprawdzenia

- Modyfikacje wprowadzane przez użytkownika modyfikują bazę danych.
- Wielu użytkowników może wykonywać zamówienia bez kolizji.
- Zamówienie jest zapisywane w bazie danych.
- Stan magazynów jest aktualizowany po złożeniu każdego z zamówień.
- Ilość produktów w zamówieniu odzwierciedla ilość podaną przez użytkownika.
- Wszystkie zamówione produkty znajdują się w zamówieniu.

Przebieg testu

- 1. Zresetowanie bazy do stanu wyjściowego.
- 2. Pobranie rekordów dotyczących modyfikowanych produktów z tabeli zaopatrzenie.
- 3. Zasymulowanie zmian na podanych rekordach oraz na tabelach 'zamowienia' i 'zamowienia_produkty'.
- 4. Wejście na stronę z listą towarów.
- 5. Wyklikanie pierwszego zamówienia (ustawienie klienta, wpisanie ilości produktów).
- 6. Wejście na stronę z listą towarów.
- 7. Zasymulowanie zmian na podanych rekordach oraz na tabelach 'zamowienia' i 'zamowienia_produkty'.
- 8. Porównanie stanu bazy danych przed i po transakcji.

5.2.2 Testowanie filtrowania

Zależności do sprawdzenia

- Kategorie oraz producenci zostali przypisani prawidłowo.
- Suma ilości artykułów z magazynów jest prawidłowa.
- Bez filtrowania wyświetlają się wszystkie produkty.
- Przy podaniu kryteriów wynik działania obu będzie uwzględniony.

Przebieg testu

- 1. Stworzenie zamówienia dla dwóch różnych klientów.
- 2. Sprawdzenie czy dane z tabel zamówienia, zamówienia_produkty oraz zaopatrzenie zostały zmodyfikowane.

List. 8: Fragment przykładowego testu

```
@BeforeClass
public void init(){
    super.init();
    db = new DBConnector();
    db.reset();
    firstOrder = new HashMap <> ();
    first Order . put (12, 236);
    firstOrder.put(13, 10);
    firstOrder.put(2, 44);
    firstOrder.put(4, 1);
    secondOrder = new HashMap <> ();
    secondOrder.put(23, 6);
    secondOrder.put(27, 100);
    productIds = new ArrayList <> (firstOrder.keySet());
    productIds.addAll(secondOrder.keySet());
    storageDataStore = db.findStorageDataOfProducts(
       productIds);
}
@Test
public void shouldCreateTwoOrdersAndUpdateStorageData() {
    //qiven
    List < Order > expected Orders = create Expected Orders ();
```

```
List < Order Details > expected First Order Details =
       createExpectedOrder(firstOrder, 1);
    List<OrderDetails> expectedSecondOrderDetails =
       createExpectedOrder(secondOrder, 2);
    //when
    order (first Order, 1);
    order (secondOrder, 2);
    //then
    List < Order > actual Orders = db.find Orders();
    Assertions.assertThat(actualOrders).
       containsOnlyElementsOf(expectedOrders);
    Assertions.assertThat(db.findOrderDetails(actualOrders.
       get(0).getId())).containsOnlyElementsOf(
       expectedFirstOrderDetails);
    Assertions.assertThat(db.findOrderDetails(actualOrders.
       get(1).getId())).containsOnlyElementsOf(
       expectedSecondOrderDetails);
    Assertions. assertThat (db. findStorageDataOfProducts (
       productIds).getStorageData()).containsOnlyElementsOf
       (storageDataStore.getStorageData());
}
private void order (Map Integer, Integer details, int
   clientId){
    getTo("/");
    chooseClient(clientId);
    details.entrySet().stream().forEach(detail ->
       typeOrderAmount(detail.getKey(), detail.getValue()))
    clickZamow();
}
private List<OrderDetails> createExpectedOrder(Map<Integer ,</pre>
    Integer > details, int orderId) {
    List < Order Details > result = new ArrayList <>();
    details.entrySet().stream().forEach(detail -> result.
       addAll(storageDataStore.realizeOrder(detail.getKey()
       , detail.getValue(), orderId)));
    return result;
}
```

```
private List<Order> createExpectedOrders() {
    List<Order> result = new ArrayList <>();
    result.add(new Order(0, 1, "przyjete"));
    result.add(new Order(0, 2, "przyjete"));
    return result;
}

private List<OrderDetails> createExpectedSecondOrderDetails
    () {
    List<OrderDetails> result = new ArrayList <>();
    result.add(new OrderDetails(2, 23, 6));
    result.add(new OrderDetails(3, 27, 100));
    return result;
}
```

5.3 Testowanie mechanizmów bezpieczeństwa

Zabezpieczenia interfejsu użytkownika przed niepoprawnym formatem danych zostały sprawdzone pod kątem przekroczenia stanu towarów na magazynie oraz poprawnej sygnalizacji błędów ze strony aplikacji. Rezultat testu przedstawiono na Rysunku 15 i 16.

Cena brut	to Dostępne	Zamówienie
102.86	1	0
12.86	Brak towaru!	
121.70	2	0
23.86	35	1000
22.50	53	10000
102.86	17	0
12.86	11	0
80.90	Brak towaru!	
80.90	Brak towaru!	
0.90	2	10
62.86	34969	0
122.86	34558	0

Rysunek 15: Walidacja danych po stronie aplikacji

a brutto	Dostępne	Zamówienie –	
	1	0 💠	
	Brak towaru!		
	2	0	
	35	1000	
	53	Proszę wybrać wartość nie większą n	iż 35
	17	0	
	11	0	2
	Brak towaru!		
	Brak towaru!		

Rysunek 16: Walidacja danych po stronie aplikacji z komunikatem Sprawdzono także odporność bazy danych na nieporawny format danych

w przypadku błędu ze strony aplikacji dostępowej. W tym celu podjęta została próba ręcznego wprowadzenia danych w formacie niezgodnym ze specyfikacją. Rezultat powyższej operacji przedstawiony został na Rysunku 17.

Rysunek 17: Komunikat informujący o nieprawidłowym formacie danych

Weryfikacja odporności bazy danych na ataki SQL Injection nie była konieczna, ze względu na zabezpieczenie bazy danych przed nieupoważnionymi użytkownikami oraz ukryciem istnienia bazy danych przed klientem. Wszystkie zapytania obsługiwane są za pomocą aplikacji dostępowej, użytkownik nie ma możliwości wykonania zapytania bez pośrednictwa systemu.

5.4 Wnioski z testów

Testy zweryfikowały poprawność działania zaimplementowanych funkcjonalności. Ich różnorodność pozwoliła na sprawdzenie systemu na różnych poziomach abstrakcji. Zastosowanie testów sprawdzających działanie interfejsu poprzez symulowanie zachowania użytkownika pozwoliło na sprawdzenie systemu w środowisku jak najbardziej zbliżonym do rzeczywistego użytkowania. Wszystkie testy zwróciły wynik pozytywny.

6 Podsumowanie

• Cel projektu: zaprojektowanie i implementacja relacyjnej bazy danych na potrzeby sportowego sklepu internetowego; stworzenie prostej we-

bowej aplikacji do obsługi wybranych funkcjonalności; przetestowanie funkcjonalności

• Kroki:

- Analiza rzeczywistości zebranie wymagań funkcjonalnych i niefunkcjonalnych (funkcjonalnych w formie diagramu przypadków użycia)
- Stworzenie diagramu konceptualnego określenie jakie tabele będą potrzebne i jakie relacje między nimi zachodzą
- Diagram logiczny co w tych tabelach będzie
- Diagram fizyczny jakie typy bazodanowe są potrzebne, normalizacja(?)
- Dobór narzędzi i technologii
- Stworzenie tabel
- Stworzenie relacji pomiędzy tabelami (klucze obce)
- Triggery walidacja danych wchodzących do bazy
- Widok
- Porcedury i funkcja wykorzystanie wszystkich możliwości bazy danych (odciążenie back-endu)
- Aplikacja webowa pokazanie, że stworzona baza może być praktycznie wykorzystana
- Testy funkcjonalne sprawdzenie, czy mechanizmy bazodanowe funkcjonują poprawnie; ułatwienia dalszego rozwoju aplikacji